

4. Статистичний збірник «Регіони України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/11/zb_ru1ch2018.pdf.

5. Український юридичний портал «Радник» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://radnuk.info>.

Кідіна Наталя Володимирівна,

аспірант кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент ***Кулакова Н. В.***

АСПЕКТИ МЕТОДОЛОГІЇ ПРОГНОЗУВАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ

Обов'язковою умовою досягнення ефективних результатів у попередженні, а також боротьбі із наслідками соціальних явищ є створення та поступове виконання стратегії щодо усунення причин та умов таких явищ. У боротьбі зі злочинністю неповнолітніх, як соціальним явищем, ця умова знаходить свого відображення в необхідності прогнозування її проявів у різноманітних характеристиках, а також її можливості сприяти заході впливу. Наведене положення є класичною парадигмою в теорії попередження злочинності, яку поділяють кримінологи різних наукових шкіл та напрямків. Однак така позиція не завжди отримує позитивні оцінки на практиці. З метою обґрунтування та перевірки такої гіпотези необхідним є вивчення основних кримінологічних аспектів методологічних основ попередження злочинності, зокрема злочинності неповнолітніх.

Профілактика злочинності є складовою державної політики у сукупності з планами економічного, соціального, політичного розвитку. За таких умов формується не лише системне бачення процесів детермінації кримінальних явищ у їх внутрішній та зовнішній взаємодії. Зокрема формується система заходів щодо усунення причин та умов, що сприяють розвитку та існуванню кримінальних явищ. Ресурси таких можливостей містяться не лише в програмах боротьби зі злочинністю будь-якого рівня застосування, а в планах розвитку соціально необхідних сфер життя, що відповідають дійсності. Якщо брати до уваги, що злочинні прояви притаманні всім сферам життя, то комплексний підхід до усунення негативних явищ є складним процесом одночасного управління різними соціальними сферами життя, іноді з непередбаченими змінами. Особливо складним такий процес управління виявляється у попередженні злочинності неповнолітніх. Це обумовлено віковими, психологічними, емоційними, моральними, соціально-

демографічними характеристиками сприйняття дійсності, що є причиною змін неповнолітніх осіб як внутрішніх, так й зовнішніх. За таких умов «мінливості» взаємодії соціального середовища та особи, зокрема, різних сфер суспільних відносин, учасниками яких є неповнолітні, статистичні та вузькоспеціалізовані програми попередження злочинності мало ефективні.

Міжгалузеве планування, зокрема попередження злочинності неповнолітніх, в світлі соціальних відносин виключає розрізненість положень, що спрямовані на нейтралізацію причинного комплексу кримінальних проявів серед неповнолітніх. Таке планування дозволяє визначити ризики конфлікту між завданнями розвитку відносин, що здатні сприяти злочинності неповнолітніх. Таким чином, функція планування заходів попередження злочинності неповнолітніх не може полягати лише у прийнятті управлінського акту або нормативно-правового документа, виконання якого призведе лише до проміжного результату. Зокрема, дійсно може бути досягнуто зниження коефіцієнту злочинності, числа зареєстрованих кримінальних діянь. Однак, беручи до уваги статус осіб (неповноліття), з метою впливу на яких розроблені заплановані заходи, зокрема, динаміку відтворення поколінь, що має дуже короткий строк для становлення та припинення соціального віку (від 14 до 18 років), так само як й вік притягнення до кримінальної відповідальності, такі заходи виявляться одномоментними. Так само помилковим, наприклад, може стати планування спеціальних заходів попередження злочинності неповнолітніх в містах, не зважаючи на сільське населення, або розвиток організованих та контрольованих місць відпочинку та дозвілля поруч із місцем навчання неповнолітніх, без врахування реальних місць їх відпочинку та перебування в поза навчальний час, де можуть бути вчинені правопорушення.

Усунення зазначених недоліків планування, на нашу думку, можливе при застосуванні сукупності двох підходів.

Перший – формальний, що полягає у прийнятті загальнодержавної програми попередження злочинності. По-перше, нормативний правовий статус програм, планів попередження злочинності через відповідний рівень контролю та звітності визначає потенціал заходів, що реалізуються. По-друге, вимоги до планування передбачають визначення пропозицій (заходів, засобів) на підставі взаємопов'язаних документів, що виконують методологічну функцію.

Наступним кроком є розробка та прийняття документу, що надасть змогу спрогнозувати зміни у злочинності неповнолітніх та окремих її проявів у всіх кримінологічних характеристиках (поширеність, активність, організованість). Такий документ дозволить порівнювати заплановане з очікуваним результатом, коректувати зміст основної програми попередження із кримінальною ситуацією, що змінюється.

В подальшому необхідно прийняти програмні документи, які визначають предмет та сфери реалізації безпосередніх заходів, строки,

показники досягнення результатів, обсяг фінансових, матеріальних, кадрових ресурсів, зазначення реципієнтів профілактичних заходів. При цьому необхідно дотримуватись співвідношення між загальними, спеціальними та індивідуальними заходами профілактики злочинності, що плануються до реалізації.

Заключним етапом забезпечення програми попередження злочинності неповнолітніх є прийняття нормативного правового акту, який визначає: строки її реалізації; цілі та завдання; цільові групи, на які спрямована діяльність за програмою; коротке обґрунтування проблеми злочинності неповнолітніх та необхідності її розв'язання за допомогою програмно-цільового методу; порядок та умови взаємодії суб'єктів – виконавців програми; очікувані результати.

Другий підхід забезпечення планування полягає в науковому та науково-дослідницькому супроводі. Зміст програм попередження злочинності повинен відповідати криміногенним ризикам та кримінальній ситуації. Дані показники не лише мінливі, а й мають складні характеристики детермінації та причинності, що можуть бути предметом науково-прикладного аналізу та оцінки.

Методологія забезпечення програм попередження злочинності при їх розробці та реалізації не можлива без активної участі предметних спеціалістів в галузі боротьби зі злочинністю – кримінологів. Участь таких спеціалістів дозволяєникнути однобоких та необґрунтованих рішень, що можуть здаватися достатніми з точки зору інших експертів – спеціалістів інших галузей правової науки. Значна роль кримінологів у методологічному забезпеченні попередження злочинності, зокрема злочинності неповнолітніх, полягає в можливості використання ними всього арсеналу засобів дослідження злочинності.

Прикладне значення кримінологічного супроводу програм реалізації заходів попередження злочинності полягає не лише у фіксуванні стану досліджуваних процесів, а також у визначенні їх закономірностей, оцінці реалістичності та відповідності заходів меті превенції, встановленні впливу заходів на кримінальні явища.

При цьому необхідним є забезпечення можливості надання кримінологічних висновків як на проміжних етапах конкретних заходів, передбачених програмою, так й на заключному етапі їх виконання.

За таких умов кримінологічна експертиза при реалізації програм попередження злочинності неповнолітніх є інструментом моніторингу їх виконання, а також своєчасного корегування змісту профілактичних заходів в умовах мінливої реальності. Таке корегування дозволяє уникнути зайвих ресурсних затрат: фінансових, часових, кадрових, організаційних, методичних, аналітичних.

Список використаних джерел

1. Долгова А.И. Стратегические направления борьбы с преступностью // Формирование государственной политики борьбы с преступностью: материалы конф. М., 1997. С. 35–45.
2. Закалюк А. Теоретична характеристика та обґрунтування системи державної протидії проявам злочинності / А. Закалюк // Право України. – 2012. – № 1–2. – С. 216–227.
3. Кримінологія : навч. посіб. / О.М. Джу́жа, В.В. Василевич, О.Г. Колб та ін.; за заг. ред. проф. О.М. Джу́жи. – К. : Атіка, 2010. – 312 с.

Ціцюра Тетяна Миколаївна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Науковий керівник: в.о. завідувача кафедри теорії та практики управління Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», доктор наук з державного управління, професор **Чукунт С. А.**

ПОТЕНЦІЙНІ ПЕРЕВАГИ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ У БОРОТБИ З КОРУПЦІЙНИМИ ВИЯВАМИ

Інформаційна революція сьогодення це не що інше як доступ усіх і кожного до мережі Інтернету. Це відкриває безмежний простір для створення зручних умов для життя та пришвидшує обробку інформації в цілому. Якщо ж дивитись на це через призму державного управління – можна виокремити безліч переваг таких змін в суспільстві. Якщо до кінця 80-х рр. минулого століття уряди більшості країн використовували технології для задоволення внутрішніх потреб та управлінських цілей, то стрімке поширення Інтернету та глобальної мережі стало базисом для зміни пріоритетів з внутрішніх управлінських потреб на зовнішні зв'язки з громадськістю. Інтернет поступово перетворився в економічно-ефективну та зорієнтовану на користувача платформу для можливості спілкування державного сектору безпосередньо з громадянами в разі спротиводжувати великі масиви інформації серед громадськості в рази швидше. Таким чином державне управління дуже вміло пристосувалося до теперішнього інформаційного суспільства. Інформаційні технології дають змогу прискорювати та поліпшувати процес взаємодії держави та суспільства, надавати громадянам інформацію та послуги на більш високому та якісному рівні. Адже завдяки цьому вони безпосередньо